

Rovnocenný prístup rómskych žiakov ku kvalitnému vzdelávaniu a podpora ich školskej úspešnosti

eduRoma
Roma Education Project

Výročná správa
August 2017 – Júl 2018

eduRoma
Roma Education Project

Štúrova 3
811 01 Bratislava

info@eduroma.sk
www.eduroma.sk

Zaleží nám na kvalitnom vzdelávaní rómskych detí a ich dôstojnom postavení v spoločnosti

O nás

eduRoma

eduRoma je rómska vzdelávacia mimovládna organizácia, ktorej víziou je inkluzívna spoločnosť. Za hlavný prameň tvorby inkluzívnej spoločnosti považujeme prostredie vzdelávacích inštitúcií. Naším každodenným poslaním je podnecovať zmeny v školskom systéme a vzdelávacej praxi tak, aby školy a školské zariadenia poskytovali kvalitné vzdelávanie rómskym deťom a aby nikto nebol v prístupe ku kvalitnému vzdelávaniu diskriminovaný.

Hlavný cieľ roku 2018

Hlavným cieľom eduRomy, aj v roku 2018, bolo **presadzovanie rovného prístupu rómskych žiakov ku kvalitnému vzdelávaniu a podpora ich školskej úspešnosti.**

Ako na to?

eduRoma napĺňa svoj hlavný cieľ prostredníctvom **advokačného, te-**

rénneho a mediálneho programu, ktoré vzájomne kooperujú.

Tím eduRoma

Vlado Rafael, PhD.

vlado@eduroma.sk

Ing. Martin Neupauer

martin@eduroma.sk

Mgr. Zuzana Neupauer

zuzana@eduroma.sk

Mgr. Katarína Krejčíková

katarina@eduroma.sk

Správna rada eduRoma

doc. PaedDr. Ivan Pavlov, PhD.

doc. PaedDr. Alica Petrasová, PhD.

Mgr. Roman Eštočák

Advokačný program

Znamená prácu so štátnymi a verejnými vzdelávacími inštitúciami. Prostredníctvom tohto programu monitorujeme a upozorňujeme na diskrimináciu na národnej a lokálnej úrovni a presadzujeme rovný prístup rómskych detí ku kvalitnému vzdelávaniu. V rámci tohto programu organizujeme odborné konferencie, semináre, okrúhle stoly a diskusie, vytvárame koalície, realizujeme verejné kampane, výskumy a zdieľame medzinárodné skúsenosti a poznatky.

V rámci advokačného programu sa venujeme trom základným témam. **Jednou z hlavných tém je stále pretrvávajúci problém segregácie rómskych žiakov.** Za zásadnú tiež považujeme tému inklúzie Rómov od ranného detstva a našu úlohu tiež vidíme vo vytváraní koalícií s inými organizáciami.

August 2017

Príbeh školy v Šarišských Michalánoch

V auguste sme vydali druhú časť prípadovej štúdie o škole v Šarišských Michalánoch, ktorá bola odsúdená za etnickú segregáciu rómskych žiakov. Autori publikácie, Alica Petrasová a Ivan Pavlov, píšú o tom, ako celý príbeh vlastne dopadol.

September – Október 2017

Inklúzia Rómov od ranného detstva

eduRoma spolupracovala na príprave správy o začleňovaní rómskych detí do systému vzdelávania a starostli-

Vlado Rafael sa zúčastnil na diskusii s učiteľkami materských škôl v Prešove.

vosti v ranom detstve na Slovensku. V rámci uvedenia štúdie sa riaditeľ eduRomy, Vlado Rafael zúčastnil na diskusii s učiteľkami materských škôl v Prešove. Témou boli prekážky na ceste rómskych detí za kvalitnou a ne-segregovanou predškolskou prípravou na Slovensku.

Október 2017

SEGREGÁCIA – pretrvávajúci problém slovenského školstva

V októbri sme zrealizovali už 3. ročník odbornej Česko-Slovenskej konferencie o probléme segregácie rómskych detí v školách. Aj takýmto spôsobom upozorňujeme na diskrimináciu rómskych detí a súčasne podávame návrhy a riešenia štátnym inštitúciám, ako tento problém v našom školstve systémovo riešiť.

November 2017

Metodická príručka „Školy proti segregácii“

V novembri sme vydali metodickú príručku na prevenciu a odstraňovanie segregácie rómskych žiakov. Príručka je určená pre tvorcov školskej politiky, pre zriaďovateľov škôl, riaditeľov a učiteľov.

December 2017

Vzdelávací seminár k metodickéj príručke

Vlado Rafael lektoroval ako príručku správne používať. Seminár sa konal v rámci spolupráce eduRomy a Metodicko-pedagogického centra v Prešove. **Našou spoločnou ambíciou je v roku 2018 vyškoliť zástupcov zo 150 škôl** a pomôcť im zostaviť plány a konkrétne postupy na odstránenie priestorovej segregácie v ich škole.

Apríl 2018

Stretnutie koalície rómskych vzdelávacích MVO k téme segregácie vo vzdelávaní

Spolu s našim partnerom – Friedrich Ebert Stiftung a spriatelými organo-

Diskusia s poslancami Národnej rady Slovenskej republiky.

záciami, sme zorganizovali stretnutie, kde hlavnou témou bola príprava zavádzania povinnej 1-ročnej predškolskej dochádzky pre všetky deti na Slovensku. Ako ju zaviesť tak, aby sa v nej rómske deti „nestratili“, aby naozaj prispela k ich lepšej pripravenosti a úspešnému zaradeniu do siete základných škôl, to je úloha, na ktorej pracujeme.

Máj 2018

Diskusia o zavedení povinnej predškolskej dochádzky

Za účasti Ábela Ravaszai – Spolnomocnencovi vlády pre rómske komunity, Kataríny Vančíkovej z PF UMB a analytičke z iniciatívy To dá rozum, Zuzany Havírovej z Rómskeho výskumného a advokačného centra a Branislava Pupalu z PF Trnavskej univerzity sme diskutovali o ranej starostlivosti a povinnosti zavedenia predškolskej prípravy.

WORD CAFÉ

V Goetho Inštitúte sme diskutovali prostredníctvom formátu WORLD CAFÉ na tému integrácie rómskych detí do materskej školy. Spoločne so zástupcami z mimovládnych organi-

zácií, štátnej a verejnej správy sme hlbšie rozoberali rôzne aspekty predškolskej integrácie rómskych detí.:

1. Materiálno-technické aspekty
2. Odbornosť a pripravenosť pedagogických zamestnancov, náplň ich práce, získavanie odborných zručností
3. Obsah a metódy vzdelávania v rámci predškolskej prípravy
4. Iné možnosti predškolskej integrácie
5. Integrácia na úrovni MŠ – a čo ďalej?

Jún 2018

Diskusia s poslancami v NRSR

Diskutovali sme s poslancami NRSR, ako by sa mohli zlepšiť podmienky vzdelávania rómskych detí. Hlavnými prierezovými problémami, ktoré sme v diskusii postupne otvorili boli aj problémy segregácie a neschopnosť uviesť do praxe inkluzívne vzdelávanie pre všetky deti. Výsledkom diskusie bol prísľub spolupráce s demokratickými poslancami a poslankyňami naprieč politickým spektrom spolu so zástupcami mimovládneho sektora.

Diskusia o zavedení povinnej predškolskej dochádzky.

WORLD CAFÉ na tému integrácie rómskych detí do materskej školy.

Konferencie o probléme segregácie rómskych detí v školách.

Stretnutie koalície rómskych vzdelávacích MVO k téme segregácie vo vzdelávaní.

Terénny program

Realizujeme priamou prácou na školách. Prostredníctvom tohto programu vzdelávame pedagogických a nepedagogických zamestnancov a pracujeme so žiakmi a rodičmi. V rámci terénneho programu tvoríme a overujeme funkčné a efektívne vzdelávacie modely, vytvárame príklady dobrej praxe vzdelávania rómskych a nerómskych detí a šírime ich do ďalších lokalít. Praktické skúsenosti a poznatky z terénu prenášame na národnú úroveň a tým sa snažíme ovplyvňovať zmenu postojov štátnych a verejných inštitúcií.

Vďaka praktickým skúsenostiam priamo z terénu navrhujeme zmeny na národnej úrovni a ovplyvňujeme postoj štátnych a verejných inštitúcií.

September 2017

eduRoma začína spolupracovať so základnou školou v Žiline

V septembri začala naša spolupráca so ZŠ Jarná v Žiline. Po zrušení školy na Bratislavskej ulici v Žiline, táto škola prijala niekoľko rómskych žiakov a na ich príchod sa chcela dobre pripraviť. Spolu s riaditeľom a učiteľmi sme diskutovali o potrebách všetkých žiakov. Prostredníctvom nášho vzdelávacieho programu „Podme spolu čítať...“ chceme škole ponúknuť praktické riešenia pre integrované vzdelávanie a zvyšovanie kvality vyučovania.

Január 2018

Predstavenie nášho čitateľského programu „Podme spolu čítať...“ v Žiline

V Žiline sme predstavili náš čitateľský projekt, ktorý prezrádza, že s knihami sa dajú robiť zázraky.

Učiteľom v Žiline sme predstavili náš čitateľský projekt, ktorý prezrádza, že s knihami sa dajú robiť zázraky.

Ide o čitateľský program, ktorý u detí rozvíja čitateľskú gramotnosť, rozvíja vyššie poznávacie funkcie - kritické a kreatívne myslenie. Program nevracia deti len ku klasickému čítaniu kníh a budovaniu vzťahu ku knihám, ale rozvíja aj rôzne druhy inteligencie a rovnako aj medziludské vzťahy v rovesníckych skupinách či v širšej školskej komunite.

I. Praktické stretnutie k čitateľskému programu „Podme spolu čítať...“

Naša spolupracovníčka Erika Strapko spolu s Alicou Petrasovou, ktorá je naša lektorka, členka správnej rady eduRomy a vedúca katedry špeciálnej pedagogiky Prešovskej univerzity mali s učiteľmi zo ZŠ v Žiline na Jarnej ulici prvé praktické cvičenie na rozvoj čitateľskej gramotnosti u detí na prvom stupni. Učitelia si vyskúšali rôzne techniky a postupy, ktoré môžu využiť priamo na vyučovacej hodine.

Marec 2018

II. Praktické stretnutie k čitateľskému programu „Podme spolu čítať...“

V poradí už 2. seminár s učiteľmi ZŠ na Jarnej ulici. Seminár sme realizovali opäť na pôde školy a bol zameraný na to, ako pracovať s knihami v škole pri rozvoji dobrých medziludských vzťahov. Hovorili sme o tom, ako prostredníctvom čítania rozvíjať u detí empatiu, porozumenie a spoluprácu s druhými.

Mediálny program

Prináša so sebou prácu s médiami a verejnou mienkou. Cez mediálny program podporujeme advokačné aktivity organizácie a o týchto aktivitách informujeme verejnosť. Prostredníctvom publicistiky, tvorby krátkych dokumentov a informačných kampaní senzitivizujeme verejnú mienku a meníme stereotypný obraz o Rómoch.

Čo by pomohlo, aby rómske deti začali navštevovať materské školy?

V rámci mediálneho programu komunikujeme s médiami a vo verejnom priestore diskutujeme závažné témy, ktorým sa eduRoma venuje. Prináša so sebou prácu s médiami a verejnou mienkou. Cez médiá podporujeme naše advokačné aktivity, senzitivizujeme verejnú mienku a meníme stereotypný obraz o Rómoch.

Júl 2017

Vlado Rafael v Rádiu Aktual

Riaditeľ eduRomy, Vlado Rafael diskutoval v Rádiu Aktual na tému vzdelávania rómskych detí. Dotkol sa aj témy nedostatočnej aktívnej

politiky zo strany rezortu školstva, ktorá dlhodobo spôsobuje problémy vo vzdelávaní chudobných žiakov v našich školách.

Naša organizácia obvinená MŠ zo zavádzania

MŠ aj vďaka upozorneniu od našej organizácie zrušilo sporné ustanovenie, ktorým umelo znižovalo počty chudobných detí v školách. Hoci Ministerstvo školstva svoje pochybenie priznalo a učinilo (aspoň dočasnú) nápravu, aj naďalej trvá na tom, že o jeho sporných krokoch sme verejnosť zavádzali.

Október 2017

Prečo rómske deti nechodia do škôlky?

Vlado Rafael v Denníku N otvára otázky – Prečo rómske deti nenavštevujú materské školy? Čo by pomohlo situáciu zlepšiť? A bude napokon povinná škôlka iba pre rómske deti?

Konferencia na GipsyTV

[Záznam](#) z našej konferencie „Segregácia – pretrvávajúci problém slovenského školstva“ je na GipsyTV.

November 2017

Ako dostať aj chudobné deti do žilinských škôl?

Rómske deti v Žiline musia chodiť hodinu pešo do školy, zatiaľ čo ostatné deti môžu využívať bezplatnú mestskú dopravu. Ako dosiahnuť to, aby aj chudobní žiaci mohli bezplatne cestovať do vzdialených škôl a zúčastňovať sa na pravidelnom vyučovaní? Riešenie ponúka Vlado Rafael [v texte](#) uverejnenom v Denníku N.

Prečo si myslím, že reforma SaS vykráda fašistov?

Vlado Rafael publikuje ďalší [text](#) v Denníku N na tému reformy rómskych osád z dielne Sas.

Január 2018

Vlado Rafael publikuje na českom spravodajskom portáli Romea.cz

Pre český spravodajský portál romea.cz [hodnotí](#) Vlado Rafael spoločenskú rolu súčasného prezidenta Andreja Kisku.

Diskusia s prezidentom Andrejom Kiskom

Prezident Andrej Kiska vo štvrtok 26. 1. 2018 v Prešove zorganizoval [diskusiu](#) na tému začleňovania Rómov do spoločnosti. Cieľom diskusie bolo poukázať na overené riešenia najzásadnejších problémov. Diskusie sa zúčastnil aj riaditeľ eduRomy Vlado Rafael.

Diskusia v O 5 minút 12

Vlado Rafael diskutuje v relácii O 5 minút 12 s Roberom Kaliňákom a Luciou Ďuriš Nicholsonovou na tému kriminality v rómskych komunitách.

Február 2018

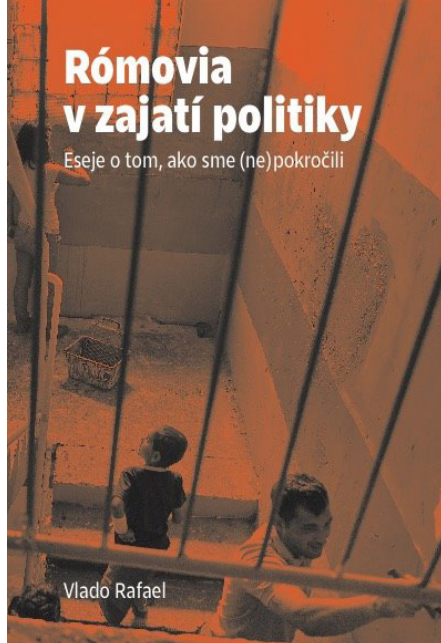
Zuzana Neupauer pre Aktuality.sk

Naša nová kolegyňa Zuzana Neupauer, spolu s ďalšími odborníkmi **vysvetľuje**, ako chudoba zasahuje do osudu detí.

Marec 2018

Vlado Rafael vydal kniku „Rómovia v zajatí politiky“

Ako sme na Slovensku počas poslednej dekády pokročili v riešení „rómskeho“ problému? Ako sa v posledných rokoch k tomuto problému postavili spoločenské elity, politici a politické strany?

Vlado Rafael pre český portál Romea.cz

Vlado Rafael na spravodajskom portáli romea.cz **píše** o strachu Roberta Fica z otvorenej spoločnosti.

Apríl 2018

Vlado Rafael na TA3

Vlado Rafael v rámci relácie Tému dňa **diskutoval** spolu s bývalým splnomocnencom Petrom Pollákom a súčasným štátnym tajomníkom MŠ Petrom Krajňákom.

Život v organizácii

November 2017

Oslava 5. výročia existencie organizácie eduRoma

S našimi priateľmi, spolupracovníkmi a podporovateľmi sme 3. novembra spoločne oslávili naše 5. výročie.

November 2017

Neformálne stretnutie rómkych MVO v Banskej Bystrici.

Koncom novembra sme sa stretli v príjemnom pracovnom prostredí so zástupcami siedmich rómskych vzdelávacích organizácií: KARI,ROLIK,REF Slovensko, RAVS, Škola doktorán, Quo vadis a eduRoma. S našimi priateľmi sme diskutovali o možnosti bližšej spolupráce na témach a aktivitách, ktoré môžu zlepšiť kvalitu vzdelávania chudobných rómskych detí a mladých ľudí v školách.

Január 2018

Nová posila

Začiatkom januára náš tím posilnila **Mgr. Zuzana Neupauer**. Zuzka je absolventkou odboru psychológia na St. Francis College, NY, Touro College, NY a Univerzity Komenského. V súčasnosti je frekventantkou psychoterapeutického výcviku v Gestalt modalite (IVGT Praha) a špecializačného štúdia v odbore klinická psychológia na Slovenskej zdravotníckej univerzite. Zameriava sa na oblasť psycho-sociálnej integrácie detí zo znevýhodneného prostredia a inkluzívnemu vzdelávaniu. Zuzana je na doktorandskom štúdiu a v rámci dizertačnej práce sa venuje téme docility v optike kognitívnej neuropsychológie.

Vlado Rafael diskutuje s poslancami Národnej rady Slovenskej republiky.

Zuzana Neupauer diskutuje s poslancami Národnej rady Slovenskej republiky.

Praktické stretnutie k čitateľskému programu „Podme spolu čítať...“

Neformálne stretnutie rómskych organizácií.

Príhovor Vlada Rafaela na oslave 5. výročia organizácie eduRoma.

Oslava 5. výročia organizácie eduRoma.

Oslava 5. výročia organizácie eduRoma.

Na oslave zahrali a zaspievali aj Sendreiovcí.

dakujeme

